

ประกาศกระทรวงมหาดไทย

เรื่อง ความปลอดภัยในการทำงานในสถานที่อับอากาศ

โดยที่เห็นสมควรออกประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ความปลอดภัยในการทำงานในสถานที่อับอากาศ เพื่อกำหนดสวัสดิการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยสำหรับลูกจ้างที่ทำงานในสถานที่อับอากาศให้เหมาะสม อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒ (๑) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ กระทรวงมหาดไทยจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่าประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ความปลอดภัยในการทำงานในสถานที่อับอากาศ

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในประกาศนี้

“นายจ้าง” หมายความว่า ผู้ซึ่งตกลงรับลูกจ้างเข้าทำงานโดยจ่ายค่าจ้างให้ และหมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำงานแทนนายจ้าง ในกรณีที่นายจ้างเป็นนิติบุคคล หมายความว่า ผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลนั้น และหมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำงานแทนผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคล

“ลูกจ้าง” หมายความว่า ผู้ซึ่งตกลงทำงานให้แก่นายจ้าง เพื่อรับค่าจ้าง ไม่ว่าจะเป็นผู้รับค่าจ้างด้วยตนเองหรือไม่ก็ตาม แต่ไม่รวมถึงลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับงานบ้าน

“สถานที่อับอากาศ” หมายความว่า สถานที่ทำงานที่มีทางเข้าออกจำกัด มีการระบายอากาศตามธรรมชาติไม่เพียงพอที่จะทำให้อากาศภายในอยู่ในสภาพถูกสุขลักษณะและปลอดภัยซึ่งอาจเป็นที่สะสมของสารเคมีเป็นพิษ สารไวไฟรวมทั้งออกซิเจนไม่เพียงพอ เช่น ถังน้ำมัน ถังหมัก ไชโล ท่อ เตา ถัง บ่อ ถ้ำ อุโมงค์ ห้องใต้ดิน ภาชนะหรือสิ่งอื่นใดที่มีลักษณะคล้ายกัน

“ความเข้มข้นต่ำสุดที่จะติดไฟหรือระเบิดได้” (Lower Flammable Limit หรือ Lower Explosive Limit) หมายความว่าความเข้มข้นต่ำสุดของสารเคมีชนิดนั้นในอากาศที่จะติดไฟหรือระเบิดได้เมื่อมีสิ่งทำให้เกิดประกายไฟหรือการลุกไหม้

หมวด ๑

การทำงานในสถานที่อับอากาศ

ข้อ ๔ ห้ามนายจ้างให้ลูกจ้างทำงานในสถานที่อับอากาศจนกว่าจะได้ดำเนินการให้ปลอดภัย

ข้อ ๕ ก่อนให้ลูกจ้างทำงานในสถานที่อับอากาศ ให้นายจ้างจัดการดำเนินการให้ปลอดภัยดังนี้

(๑) ตรวจสอบปริมาณออกซิเจน สารเคมี และสิ่งปนเปื้อนในอากาศว่าจะทำให้เกิดการขาดออกซิเจน การระเบิด และการเป็นพิษหรือไม่ และเก็บบันทึกผลการตรวจไว้ให้เจ้าหน้าที่แรงงานสามารถตรวจสอบได้

(๒) ถ้าการตรวจสอบใน (๑) พบว่าปริมาณออกซิเจนต่ำกว่าร้อยละสิบแปดโดยปริมาตร หรือมีสารเคมีที่ติดไฟได้ในปริมาณความเข้มข้นเกินกว่าร้อยละสิบของความเข้มข้นต่ำสุดที่จะติดไฟหรือระเบิดได้ (Lower Flammable Limit หรือ Lower Explosive Limit) หรือสารเคมีอื่นๆ อยู่ในระดับเกินกว่าค่าความปลอดภัยที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับภาวะแวดล้อม (สารเคมี) ให้ทำการระบายอากาศหรือจัดหรือทำความสะอาดสถานที่นั้น จนกว่าจะอยู่ในสภาพที่ปลอดภัย

(๓) ให้นายจ้างจัดอุปกรณ์ช่วยหายใจ เข็มขัดนิรภัย สายชูชีพ (Life Line) และอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลอื่นๆ ที่เหมาะสมกับสภาพของงานตามมาตรฐานที่กรมแรงงานยอมรับเพื่อให้ลูกจ้างทำงานในสถานที่อับอากาศได้อย่างปลอดภัย และให้ลูกจ้างใช้ในกรณีที่ดำเนินการแก้ไขตาม (๒) แล้วแต่ไม่สามารถแก้ไขได้

(๔) จัดให้มีใบอนุญาตให้ลูกจ้างเข้าทำงานในสถานที่อับอากาศทุกครั้งตามแบบที่อธิบดีกำหนด

ข้อ ๖ ในระหว่างที่ลูกจ้างปฏิบัติงานในสถานที่อับอากาศ นายจ้างจะต้องจัดให้มีการปฏิบัติงาน

เล่ม ๑๐๓ ตอนที่ ๑๕๕ ราชกิจจานุเบกษา ๓๐ สิงหาคม ๒๕๓๓

(๑) ตรวจสอบสภาพอากาศเป็นระยะ ๆ และจัดการให้เป็นไปตามข้อ ๕ (๑) (๒) และ (๓)

(๒) จัดให้มีผู้ช่วยเหลือที่ผ่านการอบรมการช่วยเหลือผู้ประสบภัยคอยดูแลผู้ที่ปากทางเข้าออกสถานที่อับอากาศตลอดเวลา และสามารถติดต่อสื่อสารกับลูกจ้างที่ทำงานในสถานที่อับอากาศพร้อมอุปกรณ์ช่วยชีวิตที่เหมาะสมตามลักษณะงาน คอยให้ความช่วยเหลือลูกจ้างได้ทันทีตลอดเวลาการทำงาน

ข้อ ๗ ให้นายจ้างจัดอุปกรณ์ไฟฟ้าและอุปกรณ์ประกอบ ที่ใช้ทำงานในสถานที่อับอากาศ เป็นชนิดที่สามารถป้องกันความร้อน ฝุ่น การระเบิด การลุกไหม้ และไฟฟ้าลัดวงจร อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อ ๘ ให้นายจ้างติดตั้งและเดินสายไฟฟ้าในสถานที่อับอากาศ ด้วยวิธีการที่ปลอดภัย และมีการป้องกันมิให้เกิดความเสียหายทางกายภาพ

ข้อ ๙ ให้นายจ้างจัดให้มีผู้ควบคุมงานที่มีความรู้ความสามารถ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) วางแผนการปฏิบัติงานและการป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากการทำงานและตีประกาศหรือแจ้งให้ลูกจ้างทราบเป็นลายลักษณ์อักษร

(๒) ชี้แจงและชักชวนหน้าที่ความรับผิดชอบ วิธีการปฏิบัติงานและวิธีการป้องกันอันตรายให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

(๓) ควบคุมดูแลให้ลูกจ้างใช้และตรวจตราเครื่องป้องกัน และอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยที่ใช้ ให้อยู่ในสภาพพร้อมที่จะใช้งาน

เล่ม ๑๐๗ ตอนที่ ๑๕๕ ราชกิจจานุเบกษา ๓๐ สิงหาคม ๒๕๓๓

ข้อ ๑๐ ให้นายจ้างห้ามลูกจ้างสูบบุหรี่หรือพกพาอุปกรณ์สำหรับจุดไฟหรือติดไฟเข้าไปในสถานที่อับอากาศ

ข้อ ๑๑ ห้ามนายจ้างให้ลูกจ้างทำงานที่ก่อให้เกิดความร้อนหรือประกายไฟ เช่น การเชื่อม การเผาไหม้ การยำหุ่ด การเจาะ การขัด ในสถานที่อับอากาศ เป็นต้น จนกว่าจะได้ปฏิบัติตามข้อ ๕ และข้อ ๖ และจัดมาตรการป้องกันที่เหมาะสม

ข้อ ๑๒ ห้ามนายจ้างให้ลูกจ้างพ่นสี หรือทาสีที่ใช้สารน้ำมันชนิดระเหยได้ในสถานที่อับอากาศจนกว่าจะได้ปฏิบัติตามข้อ ๕ และข้อ ๖ และจัดมาตรการป้องกันที่เหมาะสม

ข้อ ๑๓ ให้นายจ้างจัดให้มีเครื่องดับเพลิงที่มีประสิทธิภาพและจำนวนพอเพียงที่จะใช้ได้ทันทีเมื่อทำการเชื่อม ตัดโลหะหรือปฏิบัติงานอื่นใดที่อาจก่อให้เกิดการลุกไหม้

ข้อ ๑๔ ให้นายจ้างห้ามลูกจ้างที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่อง เข้าไปในสถานที่อับอากาศ

ข้อ ๑๕ สถานที่อับอากาศที่มีลักษณะเป็นช่อง โพรง ถังเปิดหรือที่มีลักษณะคล้ายกัน ให้นายจ้างจัดให้มีสิ่งปิดกั้นไม่ให้คนเข้าหรือตกลงไปได้

ข้อ ๑๖ ให้นายจ้างจัดให้มีป้ายแจ้งข้อความว่า “บริเวณอันตราย ห้ามเข้าโดยไม่ได้รับอนุญาต” ปิดประกาศไว้ในบริเวณสถานที่อับอากาศ ซึ่งสามารถมองเห็นได้ชัดเจนตลอดเวลา

เล่ม ๑๐๗ ตอนที่ ๑๕๕ ราชกิจจานุเบกษา ๓๐ สิงหาคม ๒๕๓๓

ข้อ ๑๑ ให้นายจ้างจัดสถานที่ทำงานในบริเวณสถานที่อับอากาศ และบริเวณใกล้เคียงให้สะอาดและถูกสุขลักษณะเป็นระเบียบเรียบร้อย เช่น การแบ่งพื้นที่ทำงานและทางเดิน การกองและจัดเก็บวัสดุ พื้นที่ห้องทำงานที่แห้งไม่เปียกชื้น เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการทำงาน

หมวด ๒

การคุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล

ข้อ ๑๒ ลูกจ้างต้องใช้หรือสวมใส่อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลให้นายจ้างสั่งหยุดการทำงานของลูกจ้างได้ทันทีและไม่ยินยอมให้ลูกจ้างเข้าทำงานจนกว่าจะใช้หรือสวมใส่อุปกรณ์

ข้อ ๑๓ อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลอื่นๆ ที่เหมาะสมกับสภาพของงานซึ่งนายจ้างต้องจัดตามข้อ ๕ (๓) นั้น ต้องได้มาตรฐานดังต่อไปนี้

(๑) หมวกนิรภัยให้เป็นไปตามมาตรฐานของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

(๒) รองเท้าหนังหัวโลหะ ให้เป็นไปตามมาตรฐานของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

(๓) รองเท้าหุ้มส้นพื้นยาง ทำด้วยหนังหรือผ้าหุ้มตลอด และมีพื้นรองเท้าเป็นยางสามารถป้องกันการลื่นได้

(๔) รองเท้ายางหุ้มแข้งต้องทำด้วยยางหรือวัสดุผสมวัสดุอื่น เมื่อสวมแล้วมีความสูงไม่น้อยกว่าครึ่งแข้ง ไม่ฉีกขาดง่าย สามารถกันน้ำและสารเคมีได้

(๕) ถูมมือต้องมีความเหนียว ไม่ฉีกขาดง่าย มีความยาว หุ้มถึงข้อมือ และใช้สวมนิ้วมือได้ทุกนิ้ว เมื่อสวมแล้วสามารถเคลื่อนไหว นิ้วมือได้สะดวก ถ้าเป็นถูมมืออย่างต้องสามารถกันน้ำและกรดได้ด้วย

(๖) เข็มขัดนิรภัย ต้องทำด้วยหนัง ไนลอน ผ้าฝ้าย ถักหรือวัสดุอื่นที่มีคุณสมบัติเหมือนกัน และสามารถทนแรงดึงได้ไม่น้อยกว่าหนึ่งพันหนึ่งร้อยห้าสิบกิโลกรัม สำหรับส่วนที่รัดเอวต้องมีความกว้าง ไม่น้อยกว่าห้าเซนติเมตร

ข้อ ๒๐ ให้นายจ้างเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการดำเนินการให้เกิดความปลอดภัยตามประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๓

บรรหาร ศิลปอาชา

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย